

Hrozí kolaps sociálních služeb

vloženo: 28.3.2019, 08.11

Kraje bijí na poplach. Na provoz sociálních služeb mají peníze do letošního září. Poté hrozí kolaps. Sněmovna proto včera vyzvala vládu, aby zahájila jednání o dofinancování sociálních služeb v letošním roce.

Vláda by měla také na základě přijatého usnesení zlepšit meziresortní spolupráci s cílem koordinovat financování sociálních služeb. Sněmovna také požádala vládu, aby jí do konce září předložila analýzu funkčnosti současného modelu financování sociálních služeb v ČR, a to s porovnáním dopadů na poskytování těchto služeb v jednotlivých krajích. Kabinet by také měl, podle výzvy poslanců, předložit po projednání s Asociací krajů novelu zákona o sociálních službách a do konce července by měl být také hotov návrh na valorizaci plateb v domácí zdravotní péči a všeobecných sester v mobilních sociálních službách.

Poslanci debatovali o situaci v sociálních službách na návrh poslanců KDU-ČSL. Krajům na služby pro seniory, postižené a další potřebné a na navýšení výdělků pracovníků scházejí dvě miliardy korun. Poskytovatelé upozorňují, že finanční prostředky jim budou stačit na provoz do září tohoto roku. »Chci se zeptat, jestli vláda má to srdce, že dopustí, aby došlo k redukci některých typů sociálních služeb v krajích na podzim tohoto roku,« uvedl lidovecký poslanec **Vít Kaňkovský**. V první řadě se tato situace podle něj dotkne terénních a ambulantních služeb, což odnesou rodiny, které pečují o svého blízkého 24 hodin. Následovat bude omezení preventivních programů, to znamená provozu občanských poraden, sociálně aktivizačních služeb a různého typu poradenství. »Pokud si dnes připouštíme, a už jsme to tady opakovaně řešili, že máme dneska více než 800 tisíc lidí v dluhové pasti, tak se ptám, kdo přebere odpovědnost za pomoc těmto osobám,« uvedl **Kaňkovský**.

Šéfka financí navýšení odmítá

Ministryně práce Jana Maláčová (ČSSD) argumentovala tím, že podpora sociálních služeb se za posledních pět let vlády sociálně demokratických ministryň výrazně zvýšila. »Vzpomeňme si na rok 2010 a dobu vedení ministerstva ze strany pana ministra Drábka. Dotace tehdy činila tristních 6,83 mld. korun a mnoho sociálních služeb muselo skončit nebo bojovalo o přežití,« uvedla s tím, že v letošním roce je historicky nejvyšší dotace, a to 15,72 miliardy korun. Připomněla také, že od 1. srpna 2016 došlo k navýšení příspěvku na péči ve všech stupních o 10 %, od 1. dubna 2019 dojde k navýšení příspěvku na péči ve čtvrtém stupni závislosti na 19 200 korun a od 1. července 2019 dojde k navýšení také ve třetím stupni závislosti pro osoby mladší 18 let na 13 900 korun a pro starší 18 let na 12 800 korun. »To vše se promítne do vyšších plateb za péči pro terénní a ambulantní sociální služby,« dodala ministryně. Potřebu navýšení ale nezpochybnila. »Jsem připravena společně s kraji a ministerstvem financí jednat, jakým způsobem a v jaké výši mají být sociální služby pro tento rok dofinancovány,« uvedla Maláčová.

Ministryně financí Alena Schillerová (za ANO) však požadavky na zvýšení částky na sociální služby odmítla, a to nejen kvůli rozpočtovým, ale také procesním důvodům. Ministerstvo práce by podle ní mělo zpracovat návrh podílového financování, když rostly příjmy krajů, měst a obcí. Nelze podle ní očekávat, že dodatečné požadavky budou vykrývány ze státního rozpočtu.

Nutné je systémové řešení

Stínová ministryně práce KSČM Hana Aulická Jírovcová označila situaci v sociálních službách za eskalující, stejně jako Schillerová však volá po systémovém řešení. Zmíněné dvě miliardy, které kraje potřebují k dofinancování sociálních služeb, jsou podle ní potřebné k tomu, aby v tomto roce nedošlo k jejich kolapsu. Ve skutečnosti však krajům chybí na dofinancování 3,736 miliardy korun. »Pokud se tady bavíme o tom, že nám opravdu hrozí ukončení financování sociálních služeb už v tomto roce, tak bychom se měli opravdu začít bavit, co s tím uděláme,« apelovala na poslance. Ministerstvu práce a sociálních věcí vytkla, že už dva roky slibuje změnu financování sociálních služeb, a nyní to opět posouvá. »Přinejmenším už dva roky všechny kraje volají po změně financování tak, aby se změnila směrná čísla, aby se do toho povinně zapojily obce a města, protože jak všichni víme, jsou zářná města, která pomáhají, ale máme také zářná města, která se na financování sociálních služeb nepodílejí v žádném případě, anebo jenom v minimálním pojetí,« řekla Aulická. Právě změna financování by podle ní měla být jednou z priorit nejen ministerstva práce, ale celé vlády.

System sociálních služeb začal v ČR fungovat v lednu 2007. Do roku 2015 dotace na doporučení krajů rozdělovalo provozovatelům ministerstvo práce. Od roku 2016 resort poskytuje celou sumu krajům, které pak samy rozhodují o jejím rozdělení mezi jednotlivé poskytovatele. Letos by to mělo být téměř 16 miliard korun.

Poskyvatelé sociálních služeb si na systém přidělování dotací dlouhodobě stěžují. Vadí jim také to, že o peníze každý rok musí žádat znovu a nevědí, zda je dostanou a zda budou dál fungovat. Klienti tak nemají jistotu, že péči budou mít. Provozovatelé proto volají po víceletém financování. Dlouhodobé financování měla upravit novela o sociálních službách, kterou začal chystat resort Ioni pod vedením tehdejší ministryně první Babišovy vlády Jaroslavy Němcové (ANO). Podle plánu měla mít na dotace nárok ta zařízení, která by kraje zařadily do své sítě potřebných služeb. Novelu resort zatím nepředložil. Maláčová by měla podle legislativního plánu vládě návrh změn zákona dát před koncem letošního roku. Zda a jak se v něm financování upraví, není zatím jasné.